

D.T.

Fővárosi Bíróság
17.K.33.301/2008/15.

A Magyar Köztársaság nevében!

A Fővárosi Bíróság a dr. Fazekas Tamás (1055 Budapest, Nyugati tér 6. III/6.) ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Radics Balázs ügyintéző által képviselt **Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal** (1117 Budapest, Budafoki út 60.) alperes ellen, menekültügyben hozott határozat felülvizsgálata iránt indított perében meghozta a következő

Ítéletet

A bíróság az alperes 2008. június 10. napján kelt 106-1-26886/2/2008-M számú határozatát megváltoztatva a felperest oltalmazotként elismeri.

Az ítélet ellen nincs helye jogorvoslatnak.

Indokolás

A kínai állampolgárságú, tibeti felperes 2005. augusztus 18-án érkezett Magyarországra, és 2005. augusztus 24. napján terjesztett elő menedékkérelmet. 2005. szeptember 15. napján tartott meghallgatásán előadta, hogy 2005. július elsején, amikor kihajtotta az állatokat a hegyre legelni, magával vitte a dalai láma képét, és imádkozott előtte. Meglátta ezt két kínai, megütötték, és lelőtték a kutyáját. Megkérdezték a szülei nevét, majd rúgtak egyet, és elmentek. Visszaült imádkozni, eltemette a kutyáját, majd hazaterelte az állatokat. Édesapja emlékeztette, hogy 2000-ben öt hónapra börtönbe zárták a nagybátyját, mert részt vett egy tüntetésen. Édesapja úgy döntött, hogy nem maradhat otthon, ezért segítséggel Nepál felé a zöldhatáron keresztül elhagyta az országot. Egyébként nem politizál, nem vett részt tüntetésen, de hazatérése esetén nem hagynák békén a kínaiak, mert Nepálon keresztül hagyta el az országot, és nem lehet a dalai láma képe előtt imádkozni.

A BM Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal 2005. november 11. napján kelt 106-2-M-11148/13/2005. számú határozatában a menedékkérelmet elutasította. Megállapította azonban, hogy a külföldiek beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2001. évi XXXIX. törvény 43. § (1) bekezdésében foglalt kiutasítási tilalom fennáll.

Indokolásában kifejtette, hogy a felperes nem tudott Genfi Egyezmény szerinti üldöztetéstől való megalapozott félelmet valószínűsíteni, mert a nagybátyjával évekkal ezelőtt történtek nem relevánsak, ő maga pedig nem politizál és nem vett részt tüntetésen. Az országinformációk szerint ugyanis azok vannak veszélyben, akik aktívan, rendszeresen hirdetik politikai

nézeteiket. Miután azonban a Nepálból visszatoloncolt tibeti menekültekkel szigorúbban bánnak, mint azokkal, akiket elfognak országelhagyás közben, és a Tibetbe újból belépőknek 3-5 hónap börtönbüntetéssel illetve 1700-5000 jüan pénzbüntetéssel kell számolniuk, valamint a kínai hatóságok komoly akciókat folytatnak a politikai és vallási nézeteiket kifejező tibetiek ellen, a felperes nem küldhető vissza származási országába.

Az idegenrendészeti hatóság a kiutasítási tilalom alapján befogadottként ismerte el a felperest.

Az alperes 2008. március 25. napján a menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Met.) 92. §-a alapján hivatalbóli eljárást indított a felperes befogadotti jogállásának felülvizsgálata céljából. Az eljárás megindításának napján tartott meghallgatáson a felperes – a származási országba való visszatérését akadályozó valamennyi ok előadására vonatkozó felhívást követően – úgy nyilatkozott, hogy új információval nem rendelkezik, nincs semmi új dolog, amit el szeretne mondani. Befogadotti elismerése óta semmiféle fenyegetés nem érte. Egyre gyakrabban hallja azonban a hírekben, hogy Tibetben tüntetések vannak. Attól tart, hazatérése esetén elfognák és börtönbe zárnák a kínai hatóságok. Ezt követően vagy nagyon megvernék, vagy kivégeznék. Egyébként új körülmény, tény, bizonyíték, amit még nem hozott a menekültügyi hatóság tudomására, nincs.

Az alperes a meghallgatás és országinformációs kutatás eredményeként meghozott, 2008. június 10. napján kelt 106-1-26886/2/2008-M számú határozatában megállapította, hogy a felperes nem ismerhető el menekültként vagy oltalmazottként, a visszaküldés tilalma azonban fennáll.

Indokolásában kifejtette, hogy a tibeti történések nem elégségesek a menedékjog megadásához, mert az egész lakosságot, társadalmat érintik, nem kizárólag a felperes életét befolyásolják. A felperes nem nyilatkozott olyasmiről, amit üldöztetésként lehetne értékelni. Életkorát, nemét, társadalmi helyzetét és személyes körülményeit figyelembe véve súlyos sérelem sem érné származási országában. Kiutasítása esetén azonban alapos okkal feltételezhető, hogy kínzásnak, embertelen, megalázó bánásmódnak lenne kitéve. A Kínát Tibet/Nepál útvonalon illegális módon elhagyó tibetiekre ugyanis úgy tekintenek, mint szakadárookra, a dalai láma követőire. Visszatérésükkor őrizetbe vétel és rossz bánásmód komoly kockázatának vannak kitéve. A Nepálból hazatelepült tibetiek kínzást és más visszaéléseket szenvednek el a fogvatartási intézetekben. Kína (Tibet) tehát nem biztonságos származási ország a felperes számára, nem biztosított visszatérésének lehetősége. Így egyéniesített vizsgálat alapján visszaküldési tilalmat állapított meg az alperes. A döntés alapjaként a Met. 58. § (2) és (3) bekezdésére, valamint a Met. 45. § (1) és (3) bekezdésére hivatkozott.

A felperes keresetében elsődlegesen az alperes határozatának menekültkénti, másodlagosan oltalmazottkénti elismeréssel való megváltoztatását kérte, harmadlagos kereseti kérelme pedig a határozat hatályon kívül helyezésére és az alperes új eljárásra kötelezésére irányult. Perköltségigénye nem volt.

Személyes meghallgatását azzal kezdte, hogy Tibetbe való visszaküldése esetén biztosan börtönbe zárnák, mert néhányszor részt vett Magyarországon a dalai lámát támogató, illetve Kína ellenes tüntetésen. Mivel a kínai nagykövetség előtti tüntetéseket fényképezték a követségről, a kínai hatóságok bizonyosan tudomást szereztek a tüntetésen való részvételéről. Azért nem számolt be erről a menekültügyi eljárásban, mert nem kapott erre vonatkozó kérdést. Szokásos szerdai imádság rituálé (felmennek a hegyre, tüzet raknak, lisztet szórnak bele és így imádkoznak) keretében vitte fel a dalai láma képét a hegyre Tibet elhagyása előtt,

2005. júliusban. A kínaiak tudnak erről a szokásról, ezért szerdánként mindig figyelnek. Így történt, hogy meglátta a két kínai, akik rendőrök voltak. Miután megkérdezték a nevét és a címét, könnyen beazonosíthatták. Az éjszakát ezért már máshol töltötte, a következő reggelen pedig elindult falujából. Tibet elhagyásakor nem találkozott határőrrel. Azért nem felel meg számára a befogadotti státusz, mert azzal nem tud utazni, és munkát is nehéz találnia.

Jogi képviselője hangsúlyozta, hogy miután nem áll fenn kizáró ok, az alperes által megállapított kínzás, embertelen és megalázó bánásmód veszélye alapján a Met. 61. § b) pontja szerinti oltalmazottkénti elismerésnek van helye. Életkorára, nemére, társadalmi helyzetére és személyes körülményeire tekintettel sem lehet kizárni az ugyanazon sérelmen alapuló magasabb státuszról. Az egyéniesítés követelménye nem azt jelenti, hogy fokozottabb mértékben legyen fenyegetett a társadalom azonos ok miatt szintén fenyegetett többi tagjától, hanem azt, hogy minden kérelmezőt személyében egyénileg kell megvizsgálni, meghallgatni és értékelni. Az egyéniesítettség nem eleme az oltalmazott fogalomnak. Ha viszont a Met. 61. § b) pontján (kínzás, kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód veszélyén) alapuló oltalmazottkénti elismeréshez megköveteljük az egyéniesítést, ez csak azt jelenti, hogy a veszélynek az adott személy cselekményén vagy jellemzőjén kell alapulnia, nem pedig mindenkit általánosan fenyegető közbiztonsági állapotokból kell következnie. Ennek a fajta egyéniesítésnek pedig megfelel, mert tibeti nemzetiségű kínai állampolgárként, vagyis saját jellemzői alapján van kitéve veszélynek. Ezen kívül az egyéni fenyegetettség még a személy szerinti fenyegetettséget is jelentheti, ami azt jelenti, hogy az adott személy vonatkozásában nem csak elvont lehetőség, hanem tényleges realitás a súlyos sérelem veszélye.

Álláspontja szerint azonban a menekültkénti elismerésnek is megfelel, mert az alperes nem vonta kétségbe szavahihetőségét, erre a bírósági szakban már nincs mód, és buddhista vallása megalapozza vallási ok miatti üldöztetéstől való megalapozott félelmét. A kínai hatóságok ugyanis nyilvántartást vezetnek az eljárás alá vontakról, hazatérése esetén lefolytatnák az eljárást, elfognák és bebörtönöznék. Neki tulajdonított politikai meggyőződés alapján amiatt is fennáll üldözésének veszélye, hogy Nepálon keresztül hagyta el Tibetet. Az Egyesült Királyság menekültügyi gyakorlata szerint ez menekültkénti elismerést megalapozó ok, mert a Tibetet Nepál felé elhagyókat a dalai láma támogatóinak tekintik. (Az üldözött csoport mérete nem releváns. Kizárólag az vizsgálható, fennáll-e az üldözés veszélye, és konvenciók okon alapul-e az üldözés.) Politikai alapú menekültkénti elismerését megalapozó ok továbbá, hogy Magyarországon politikai meggyőződésének adott hangot a Kína ellenes tüntetéseken való részvételével.

Nem az ő hibája, hogy nem számolt be erről meghallgatásán. Az alperes nem tett eleget tényállás feltárási kötelezettségének, mert meghallgatása során kizárólag a szociális helyzetét, beilleszkedésének fokát vizsgáló kérdéseket tett fel. Egyetlen konkrét kérdést sem tett fel a kiutasítási tilalom megállapítását követően történtek (a sur place helyzet) vonatkozásában. Nem kérdezett rá, hogy részt vett-e a budapesti kínai nagykövetség előtt szervezett, Tibet kínai elnyomása elleni tüntetéseken, holott ezek az események, az itt élő tibetiek azokon való részvétele, valamint a résztvevők kamerás megfigyelése az alperes tudomásának tárgyát képezték. Az alperesnek felróható, hogy meghallgatásán nem számolt be a tüntetéseken való részvételéről, hiszen a kizárólag szociális kérdéseket feszegető meghallgatáson kétségei merülhettek fel a meghallgatás céljával kapcsolatban. Mindezekre tekintettel a bíróságnak álláspontja szerint a per folyamán valószínűsített új körülményt is értékelnie kell ítéletében.

Az alperes ellenkérelme szerint a kereset elutasítását kérte.

Az oltalmazotti státusz és a visszaküldési tilalom elhatárolása körében a UNHCR 2005-ben készült „szakértői véleményére” hivatkozott, mely szerint nem illet meg mindenkit kiegészítő védelem, aki vonatkozásában visszaküldési tilalom kerül megállapításra. Nem csak a kizáró

ok fennállása vagy fenn nem állása határolja el a két védelmi kategóriát egymástól. A UNHCR 2006-ban kiadott elemzése értelmében csak azok jogosultak kiegészítő védelemre, akik élete, személyes szabadsága veszélyben van, vagy akik kínzásnak, kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód veszélyének lennének kitéve. Jane McAdam „független szakértői véleménye” szerint a kiegészítő védelemhez az üldözési okon kívül mindazon feltételek megvalósulása szükséges, mint a menekültkénti elismeréshez. A 2004/83/EK számú „kvalifikációs” irányelv preambuluma (26) bekezdése szerint valamely ország lakosságát vagy lakosságának bizonyos csoportját rendszeresen fenyegető veszélyek önmagukban általában nem keletkeztetnek olyan egyéni fenyegetettséget, amely súlyos sérelemként minősülne. Az irányelv 4. cikk (3) bekezdés c) pontja értelmében az egyéni helyzet és személyes körülmények alapján kell értékelni a nemzetközi védelem iránti kérelmet. A Met. 61. § a) és b) pontja alkalmazásában az egyéniesített sérelem feltétele az oltalmazottkénti elismerésnek. Az egyéniesítés egyedi fenyegetettséget jelent. Olyan személyes körülményeket kell valószínűsíteni, melyek az adott személyt kiemelik a társadalom többi tagja közül. Az oltalmazott fogalmában csak azért nem jelenik meg az egyediség követelménye, mert a Met. 40. §-ában általános jogelvként szerepel. Az Európai Közösségek Bíróságának 2009. február 17-én kelt C-465/07. számú ítélete értelmében az a) és b) pont körében szükséges egyértelmű egyéniesítés konkrétan egy meghatározott típusú sérelem veszélyének való személyes kitettséget, vagyis a sérelem közvetlen veszélyét jelenti. Míg az oltalmazottkénti elismeréshez az adott személy konkrét, közvetlen, szisztematikus, a többiek közül kiemelkedő veszélyeztetettsége kell, az általánosan bizonytalan vagy rossz emberi jogi helyzet csak visszaküldési tilalmat indokol. Tibet rendkívül bizonytalan helyzete, az általánosan tapasztalt súlyos emberi jogi jogsértések adtak okot a felperes esetén is a visszaküldési tilalom megállapítására, nem pedig az, hogy a felperes személyében ki lett volna téve kínzásnak, vagy annak közvetlen veszélye fennállna. A felperes nincs kitéve személyét érintő közvetlen veszélynek, viszont kerülhet olyan helyzetbe, hogy jogsérelem érheti. Ezek a jövőbeni lehetőségek azonban nem olyan súlyosak, hogy megalapozzák az oltalmazottkénti vagy menekültkénti elismerést. Nem a nexus hiánya volt tehát a kiutasítási tilalom 2005. évi megállapításának oka, hanem az, hogy a felperes személyében nem volt kitéve közvetlen fenyegetésnek, és az őt ért sérelmek nem érték el az üldöztetés szintjét.

Megkérdőjelezhető továbbá a felperes szavahihetősége, mert a bírósági meghallgatáson tett előadása és korábbi nyilatkozatai között ellentmondások vannak. Sur place hivatkozásai is megkérdőjelezik szavahihetőségét és jóhiszeműségét. A menekültügyi hatóság eleget tett tényfeltárási kötelezettségének, mert a befogadotti felülvizsgálat keretében tartott meghallgatáson többször is rákérdezett a befogadotti elismerés után történt releváns eseményekre, a felperes azonban mégsem tett említést tüntetésekről annak ellenére, hogy a bírósági meghallgatáson kérdés nélkül is ezzel kezdte beszámolóját. Ezért tüntetéseken való részvételre hivatkozása nem bírálható el a perben, hanem legfeljebb új kérelem alapján induló új menekültügyi eljárás tárgyát képezheti. Tekintettel arra, hogy a Met. 59. § (1) bekezdés c) pontja értelmében mind a menekültkénti, mind az oltalmazottkénti elismerésnek feltétele a szavahihetőség, a felperes szavahihetőségének hiánya is kizárja a visszaküldési tilalomnál magasabb védelem megadását.

A származási országban történtek (a dalai láma képével imádkozás és a Nepálon keresztüli országelhagyás) vonatkozásában pedig az alperes álláspontja szerint a konvenció üldözési ok is hiányzik. Országinformáció ugyanis nem támasztja alá, hogy pusztán a dalai láma képével való imádkozás miatt üldözés fenyegetné a tibetieket. Ilyenre csak politikai célok esetén kerül sor, melyek azonban nem álltak fenn a felperesnél, akinek a története ráadásul ellentmondásos, vagyis nem hihető. Nem igaz, hogy valamennyi buddhistát üldöznének a kínai hatóságok, így a vallási okon alapuló üldöztetésre hivatkozás sem megalapozott. Arról pedig nincs információ, hogy az Európából visszatérőket is azonos bánásmód fenyegeti-e a kínai

hatóságok részéről, mint akik Nepálból érkeznek vissza Tibetbe. Az angol joggyakorlattal szemben a német tagállami álláspont szerint nincsen arra utaló tény, hogy az Európából való visszatérés esetén tudomást szereznének az ország Nepál felé való elhagyásáról.

A felperes keresete az alábbiak szerint megalapozott.

A Pp. 339/A. § szerint a közigazgatási határozatot a meghozatalakor fennálló tények alapján kell felülvizsgálni.

Ez azt jelenti, hogy amennyiben a közigazgatási hatóság teljesítette a tényállás tisztázási kötelezettségét, a határozata jogszerűségét a meghozataláig előadott ill. felmerült tények alapján kell megítélni.

Megalapozatlan a felperes azon álláspontja, hogy az alperes a befogadotti elismerést követően történtek vonatkozásában nem tárta fel a tényállást. A befogadotti jogállás felülvizsgálata keretében tartott meghallgatás elején ugyanis tájékoztatta a felperest arról, hogy elő kell adnia azokat az okokat, amelyek alapján változatlanul megalapozottnak tartja nemzetközi védelemben részesítését, és ki kell fejtenie, hogy milyen okok akadályozták abban, hogy visszatérhessen származási országába. Ezt követően az alperes rákérdezett, hogy kívánja-e kiegészíteni vagy módosítani a felperes a korábbi eljárásai során elmondottakat, ill. van-e új információja. Erre a felperes azzal válaszolt, hogy semmilyen új információval nem rendelkezik, és nincsen semmi új dolog, amit el szeretne mondani. Ekkor tért csak rá az alperes a szociális kérdésekre, később azonban visszakanyarodott a menedékjogi szempontból releváns kérdéshez. Megkérdezte, érte-e a felperest fenyegetés vagy méltóság sérelem befogadotti elismerése óta. Erre a felperes nemmel válaszolt. Büntetőeljárás folyamatban léteire vonatkozó kérdésre is csak annyit felelt, hogy indult valami eljárás verekedés miatt, azt azonban nem tudta megmondani, hogy mi. Egy szóval sem utalt arra a csak jelen perben hivatkozott tényre, hogy tüntetéseken vett részt Magyarországon, és az egyik ilyen alkalommal tanúsított magatartás miatt indult büntetőeljárás ellene. A hazájába való visszatérése esetén fenyegető bánásmódra vonatkozó kérdésre sem adta elő, hogy a hazatéréstől tüntetésen való részvétele miatt is fél. A meghallgatás végén pedig arra a kérdésre, miszerint van-e olyan új körülmény, tény vagy bizonyíték, amit még nem hozott a hatóság tudomására, szintén nemmel válaszolt.

A világos tájékoztatást és ennyi rákérdezést követően nem az alperesnek felróható, hogy a felperes nem számolt be a tüntetéseken való részvételről. A teljes körű előadás szükségességéről való tájékoztatással és az új tényekre való többszöri rákérdezéssel az alperes eleget tett tényállás tisztázási kötelezettségének.

Ebből pedig az következik, hogy jelen bírósági felülvizsgálat keretei között a perbezi támadott határozat meghozatalát követően hivatkozott Kína ellenes tüntetéseken való részvétel nem volt elbírálható.

A bírósági felülvizsgálat tárgyát tehát a felperes további kereseti indokaira tekintettel csak az képezte, hogy a felperes előadása szerint Tibetben történt incidenst és a felperes Nepálon keresztül országelhagyását helyesen értékelte-e az alperes.

A bíróság a védelmi kategóriák sorrendjében haladva elsőként azt vizsgálta, hogy a felperes megfelel-e vagy sem a menekültkénti elismerés feltételeinek.

A Met. 7. § (1) bekezdése értelmében a menekültügyi hatóság - a 8. § (1) bekezdésben foglalt kivétellel - menekültként ismeri el azt a külföldit, aki igazolja vagy valószínűsíti, hogy rá nézve a Genfi Egyezmény 1. cikkével összhangban a 6. § (1) bekezdésben foglalt feltételek fennállnak.

A Met. 6. § (1) bekezdése alapján a Magyar Köztársaság menekültként ismeri el azt a külföldit, aki faji, illetve vallási okok, nemzeti hovatartozása, meghatározott társadalmi csoporthoz tartozása, politikai meggyőződése miatti üldöztetése vagy az üldözéstől való megalapozott félelme miatt származási országán kívül tartózkodik, és nem tudja, vagy az üldözéstől való félelmében nem kívánja a származási országa védelmét igénybe venni.

Miután a menekült és az oltalmazotti státuszt az alperes által megállapított kínzás, embertelen vagy megalázó bánásmód tekintetében csak az üldözési ok fennállása vagy fenn nem állása határoolja el egymástól, a konvenciók okok meglétéről kellett állást foglalni.

A bíróság az alperessel értett egyet abban, hogy a felperes buddhista vallása önmagában nem képez üldözési okot, hiszen a kínai hatóságok nem általában a buddhistákat, hanem a dalai láma követőit üldözik, az üldözési ok tehát egyfajta vallási színezetű, kifejezett és tulajdonított politikai meggyőződés keveréke, vagyis inkább politikainak, mint vallásinak tekinthető.

Politikai okból sem valószínűsített azonban a felperes üldöztetése, hiszen az egyszerű imádságon rajtakapásnak, melyet két kínai bántalmazása után nevének elkérésével úgy zárult, hogy hazatérése előtt még rendben befejezhette imádkozását és eltemethette kutyáját, valószínűtlen, hogy a jövőben (különösen az esemény után öt évvel) még fejleménye legyen. Különösen valószínűtlenné teszi a származási országban tanúsított magatartás miatti politikai alapú üldöztetést, hogy a felperes úgy nyilatkozott, hazájában nem politizált és nem vett részt tüntetésen, továbbá lényeges ellentmondásba került a hivatkozott egyetlen atrocitással kapcsolatban. Míg ugyanis az alapeljárásban tartott menekültügyi meghallgatásán úgy nyilatkozott, hogy 2005. július 1. napján (azaz egy pénteki napon) az állatokat hajtotta ki legelni, és ennek során vitte fel a hegyre imádkozás céljából a dalai láma képét, a jelen perben tartott bírósági meghallgatásán már kifejezetten szerdai napra helyezte az eseményt, mégpedig hagyományos szerdai rituálé részeként. Ezen ellentmondás alapján a bíróság nem azt állapította meg, hogy a felperes általánosságban nem szavahihető, hiszen a tüntetések kapcsán kiderült, hogy bizonyítottan megtörtént eseményről sem feltétlenül képes megfelelően nyilatkozni. Kizárólag azt a következtetést vonja le a bíróság, hogy a Tibetben történt esemény nem került következtetés levonására alkalmas módon előadásra. Ezt pedig értékelni lehet a bírósági szakban függetlenül attól, hogy az alperes eljárásban nem került értékelésre. Nem csak azért, mert az ellentmondások csak a bírósági szakban tartott meghallgatáson előadottak alapján merültek fel, hanem azért is, mert a bíróságnak a védelemre való jogosultság vizsgálata során minden esetben alapkérdésként kell állást foglalnia abban, hogy az alapul fekvő menekülési történet értékelhető-e tényként (vagyis hihető-e) vagy sem.

Tibet Nepál felé elhagyása a felperesi történet hihető része. A bíróság azonban nem tudta úgy értékelni, hogy a Nepálon, keresztüli országelhagyást a kínai kormány politikai meggyőződésnek tekintené, vagyis tulajdonított politikai meggyőződés miatt lépne fel az elkövetőkkel szemben. A Nepálon keresztüli országelhagyásról, a visszatérők köréről és felelősségrevonásáról, annak okáról és módjáról ugyanis egyáltalán nincs elsődleges országinformáció, mely alapján meg lehetne állapítani a konvenciók ok fennállását. Az alperes tehát megalapozottan állapította meg, hogy a menekültkénti elismerés alapját képező nexus hiányzik.

Abban azonban nem értett egyet a bíróság az alperessel, hogy üldöztetés szintű fenyegetettség sem lenne valószínűsített, hiszen az alperes fennálló lehetőségként rögzítette a kínzás,

embertelen és megalázó bánásmód általi fenyegetettséget, mert az jellegénél fogva a Met. 60. § kínzás tilalmára utaló (1) bekezdése értelmében üldözési cselekménynek minősül.

Itt érkezett el a bíróság az oltalmazotti státusz és a visszaküldési tilalom elhatárolásának felek által eltérően látott kérdéséhez.

A Met. 12. § (1) bekezdése értelmében a Magyar Köztársaság oltalmazottként kiegészítő védelemben részesíti azt a külföldit, aki nem felel meg a menekültkénti elismerés feltételeinek, de fennáll annak a veszélye, hogy származási országába történő visszatérése esetén őt súlyos sérelem érné, és nem tudja, vagy az e veszélytől való félelmében nem kívánja a származási országa védelmét igénybe venni.

A Met. 61. §-a szerint az elismerés feltételeinek vizsgálata során súlyos sérelemnek tekintendő

- a) a halálbüntetéssel fenyegetés;
- b) a kínzás, kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés alkalmazása;
- c) a polgári személy életének vagy testi épségének súlyos fenyegetettsége, amely nemzetközi vagy belső fegyveres konfliktus során alkalmazott megkülönböztetés nélküli erőszak következménye.

A Met. 45. § (3) bekezdése értelmében a menekültügyi hatóság az elismerés iránti kérelem elutasítására, valamint az elismerés visszavonására vonatkozó döntésében megállapítja a visszaküldés tilalmának fennállását vagy fenn nem állását.

A Met. 45. § (1) bekezdése szerint a visszaküldés tilalma fennáll, ha az elismerését kérő származási országában faji, illetve vallási okok, nemzeti hovatartozása, meghatározott társadalmi csoporthoz tartozása, avagy politikai meggyőződése miatt üldöztetés-veszélyének vagy halálbüntetésnek, kínzásnak, kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmódnak vagy büntetésnek lenne kitéve, és nincs olyan biztonságos harmadik ország, amely befogadja.

Az idézett jogszabályi rendelkezésekből látható, hogy a kínzásnak, kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmódnak kitétség a Met. 61. § b) pontján alapuló oltalmazottkénti elismerés és a Met. 45. § (1) bekezdése szerinti visszaküldési tilalom megállapításának is egyik esete.

Az alperes elhatárolásának kiinduló tételei többnyire helyesek, az azokból indukált elhatárolási szempontjai azonban túlnyomórészt téves következtetés eredményei.

Vitathatatlan, hogy nem mindenkit illet meg kiegészítő védelem, aki vonatkozásában visszaküldési tilalom kerül megállapításra, hiszen a két védelmi kategória esetkörei nem teljesen fedik egymást, valamint oltalmazottkénti elismerésből való kizártság esetén abban az esetben is csak visszaküldési tilalom megállapítására van lehetőség, ha az eset (pl. kínzás) egyébként az oltalmazotti státusz alapját képező súlyos sérelem fogalmának is megfelel.

Az is kétségtelen, hogy csak azok jogosultak kiegészítő védelemre, akik élete vagy szabadsága veszélyben van, vagy kínzásnak, kegyetlen, embertelen ill. megalázó bánásmód veszélyének vannak kitéve.

A „kvalifikációs” irányelv preambulumban rögzített azon kitétel is megállja a helyét, miszerint a lakosság vagy annak egy csoportját rendszeresen fenyegető veszélyek önmagukban általában nem keletkezhetnek súlyos sérelemként minősülő egyéni fenyegetettséget. Vannak ugyanis olyan általános állapotok, melyek nem hatnak ki annyira az adott személyre, hogy az ő életét, szabadságát, vagy kínzástól, kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmódtól való mentességét veszélyeztessék.

Igaz, hogy a vizsgált személy egyéni helyzetét értékelve, a rá váró veszélyt, az őt fenyegető lehetőségeket felbecsülve kell megítélni, hogy ki van-e téve a védelem alapját képező valamelyik eset szerinti fenyegetettségeknek.

Az is igaz, hogy az egyéni vizsgálat ezen eljárásjogi követelményét nem kellett külön szerepeltetni az oltalmazott fogalmában, mert a Met. 40. §-a a bizonyítás általános szabályai között szabályozza.

Ez is kifejezi azonban, hogy az egyéni vizsgálatra és az egyéni fenyegetettségre minden egyes védelmi kategória megállapításához, így a visszaküldési tilalomhoz is szükség van. Amennyiben ugyanis nem állapítható meg, hogy az adott személy hazatérése esetén személy szerint ténylegesen (nem csak elvont távoli lehetőségként) ki lenne téve sérelemnek, így visszaküldési tilalom sem állapítható meg. Az általánosan rossz biztonsági és emberi jogi helyzet is csak olyan esetben alapoz meg ugyanis visszaküldési tilalmat, ha az egyéni vizsgálat eredménye alapján az adott személyt fenyegető kínzásra, kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmódra enged következtetni. Ennek felelhet meg az alperes által felállított konkrétság követelménye, de elhatárolási szempontként nem használható e fogalom, mert valamennyi védelmi kategória esetén fenn kell állnia.

A közvetlenség és a szisztematikusság oltalmazottkénti elismerés feltételül szabott alperesi követelményei pedig mindamellet, hogy jogszabályon kívüli szempontok, a nemzetközi védelem jellegével ellentétesek. Közvetlen fenyegetettség ugyanis eleve nem merülhet fel egy jövőbeni eshetőség vizsgálatakor, hiszen a közvetett-közvetlen ellentétpár csak múltbéli vagy jelenben fennálló helyzetben értelmezhető akként, mint azonnali vagy áttételes a fenyegetettség. A szisztematikusság pedig egyetlen védelmi formánál sem követelmény akkor, ha egyetlen cselekmény is elegendő ahhoz, hogy súlyosan sértsen alapvető emberi jogokat.

Végül pedig a társadalom többi tagja közüli kiemelkedés (a többiek kínzását, embertelen vagy megalázó kezelését meghaladó mértékű kínzás, embertelen vagy megalázó bánásmód) sem lehet alapja az oltalmazotti státusz és a visszaküldési tilalom elhatárolásának, hiszen a kínzás, embertelen vagy megalázó bánásmód minden szintje és mértéke oltalmazottkénti elismerés alapját képező súlyos sérelemnek minősül.

Összefoglalva tehát valamennyi védelmi kategóriának, így a visszaküldési tilalom megállapításának is feltétele, hogy a kérelmező személye hazájába való hazatérése esetén ténylegesen ki legyen téve kínzás, kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód veszélyének. Az nem lehet elhatárolási szempont, hogy mekkora az esélye a fenyegető jogsérelemnek. Mindhárom védelemnek a valószínűség a feltétele, a távoli, csupán esetleges lehetőség a visszaküldési tilalmat sem alapozza meg. A védelmi kategóriák elhatárolásakor továbbá nem annak van jelentősége, hogy mennyire általános vagy nem általános a veszély, hanem annak, hogy milyen okon alapul. Végül ha egy kérelmező megfelel a magasabb védelmi kategória feltételeinek is, akkor a magasabb szintű védelemben kell részesíteni.

Az alperes határozatában azzal indokolta a felperes részére megállapított visszaküldési tilalmat, hogy hazatérés esetén komoly retorziók fenyegetik azokat, akik Tibet/Nepál útvonalon nyugatnak vették az útírányt. Erre tekintettel – egyéniesített vizsgálat alapján (!) – alapos okkal feltételezhető, hogy a felperes kiutasítása esetén kínzásnak, embertelen vagy megalázó bánásmódnak lenne kitéve.

Az alperes határozatában az Amerikai Egyesült Államok Külügyminisztériumának 2008. évi országjelentésével és az Egyesült Királyság Belügyminisztériumának 2007. évi eljárási útmutatójával támasztotta alá a Nepál felé távozók fenyegetettségét. A perben a felperes is ez utóbbi forrásra hivatkozott. Az alperes ezzel szemben a német tagállami gyakorlatra hivatkozással kívánta megcáfolni a határozat alapjául saját maga által hivatkozott országinformációkban foglaltakat. Annak tisztázására törekedett, hogy Európából való hazatérés esetén is fenyegeti-e megtorlás a Nepál felé távozottakat. Országinformációt azonban nem sikerült beszereznie a tényleges helyzet feltárására.

A helyzet értékeléséhez kizárólag másodlagos országinformációk állnak rendelkezésre, melyek a Nepálon kívülről való visszatérésre nem, vagy nem egyértelműen tartalmaznak adatot. Az angol és német források továbbá nem tény, hanem tagállami értékelést, véleményt, feltételezést fogalmazznak meg, melyet nem lehet alapul venni a helyzet megítélésékor.

Miután nem lehetett egyértelműen kideríteni, hogy a Nepálon keresztül országelhagyás miatt mire kell számítani a felperesnek hazatérése esetén, a bíróság az alperesi határozatban megállapított kínzás, embertelen vagy megalázó bánásmód veszélyének fennállását fogadta el.

Erre tekintettel a bíróság megállapította, hogy a felperes a Met. 61. § b) pontja értelmében megfelel az oltalmazotti fogalomnak. Így miután nem áll fenn vele szemben Met. 15. §-a szerinti oltalmazottkénti elismerést kizáró ok, a bíróság akként változtatta meg az alperes határozatát, hogy oltalmazottként ismerte el a felperest.

A Met. alperes által oltalmazottkénti elismerésből kizáró szabályként hivatkozott Met. 59. § (1) bekezdés c) pontja a szavahihetőséggel szemben felmerült részleges kételyekre tekintettel nem zárja ki az oltalmazottkénti elismerés lehetőségét. Megfogalmazása szerint ugyanis csak utal a kérelem megalapozottságára a súlyos fokú ellentmondás, jelen esetben azonban a felperes ellentmondásai nem érintették az ügy érdemi megítélését, így nem utaltak az oltalmazotti igény megalapozottságára.

A felperes a Magyarországi tüntetéseken való részvételére hivatkozással új menekültügyi eljárást indíthat.

A Met. 34. §-a értelmében a menekültügyi eljárás tárgyi költségmentes, így illetékviselésről döntenem nem kellett.

Miután a pernyertes felperes nem számított fel perköltséget, perköltségtérítésről sem kellett határozni.

Az ítélet elleni jogorvoslat lehetőségét a Met. 68. § (5) bekezdése zárja ki.

Budapest, 2009. szeptember 30. napján

A kiadmány hitelül.

Dr. Dudás Dóra Virág s.k.
bíró

